

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за червень 2022 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2022 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженого наказом Міндовкілля від 05.01.2022 № 1 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 12.01.2022 № 5.

Суббасейн Прип'яті:

Загалом у червні для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин в суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби, або 97 % від плану (35) та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород. Із них відібрано 10 проб (91 % плану) у місцях питних водозаборів та транскордонних водотоків і фахівцями БУВР Прип'яті, Регіональних офісів у Рівненській та Хмельницькій областях виконано 200 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод для визначення вмісту фізичних та фізико-хімічних показників.

Відбір проб так і **не здійснювався по р. Прип'ять, 60 км, с. Довляди**, кордон з Республікою Білорусь, із-за неможливості проїзду в результаті небезпеки від минулих бойових дій, небезпеки замінованих територій та порушенням дорожньої інфраструктури.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

Загалом у червні для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин в суббасейні середнього Дніпра відібрано 10 проб, 100 % плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород. Із них відібрано 5 проб у місцях питних водозаборів та виконано 100 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод для визначення вмісту фізичних та фізико-хімічних показників.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК (гранично-допустимих концентрацій) для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування. Має місце перевищення ГДК по наступних показниках:

Суббасейн Прип'яті

питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,8-1,9 раза (27,78-28,56 мгО/дм³) 2 проби (ГДК= 15,0 мгО/дм³).
- залізо загальне в 1,8 – 2,9 раза (0,550 -0,880 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).
- марганець в 1,2 – 1,4 раза (0,115 – 0,136 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

транскордонні водотоки:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,1 раза (31,74 мгО/дм³) 1 проба (ГДК= 30,0 мгО/дм³).
- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,3 – 1,4 раза (3,92-4,11 мгО₂/дм³) 2 проби (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).
- нітроген амонійний в 1,4- 3,2 раза (0,690-1,608 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,5 мг/дм³).
- нітроген нітритний в 2,0 раза (0,162 мг/дм³) 1 проба (ГДК=0,08 мг/дм³).
- залізо загальне в 1,3 - 28,1 раза (0,129 -2,807 мг/дм³) 6 проб (ГДК=0,1 мг/дм³).

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,6–2,3 раза (23,81-34,56 мгО/дм³) 5 проб (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 раза (3,28 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК=3,0 мгО₂/дм³).

- залізо загальне в 1,1 – 2,1 раза (0,330-0,630 мг/дм³) з проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,3 – 2,1 раза (0,128-0,211 мг/дм³) з проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

Порівняно з квітнем по усіх контрольованих створах у суббасейні Прип'яті (за винятком, р. Уборть, с. Рудня Хочинська та р. Стир, с. Зарічне) фіксується зниження органічного забруднення та підвищення вмісту заліза загального в р. Ствига, с. Познань та р. Уборть, с. Рудня Хочинська. На транскордонних річках Ствига, с. Познань та Льва, с. Переброди визначається підвищення вмісту нітрогену амонійного відповідно з 0,864 до 1,523 мг/дм³ та 1,22 до 1,608 мг/дм³ (ГДК-0,5). А в суббасейні середнього Дніпра у Малинському водосховищі на р. Ірша фіксується зниження вмісту марганцю з 0,552 до 0,211 мг/дм³ (ГДК- 0,1) та заліза загального в р. Візня з 0,788 до 0,630 мг/дм³, решта показників суттєвих змін не зазнає.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року по усіх створах у суббасейні Прип'яті фіксується зниження органічного забруднення та підвищення вмісту заліза загального в р. Уборть, с. Рудня Хочинська з 2,544 до 2,807 мг/дм³. Щодо суббасейну середнього Дніпра, то в річках Тетерів та Гнилоп'ять фіксується зниження органічного забруднення, а в річках Ірша (Малинське вдсх) та Гнилоп'ять вмісту заліза загального.

Кисневий режим задовільний більше 4,0 мгО₂/дм³: суббасейн Прип'яті – 5,40-10,03 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра – 8,80-9,68 мгО₂/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні Прип'яті порівняно з травнем 2022 року:

Новоград-Волинське водосховище на р.Случ, питний водозабір м. Новоград-Волинський. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 31,36 до 28,56 мгО/дм³ і БСК₅ з 2,88 до 2,64 мгО₂/дм³. При цьому вміст марганцю зріс з 0,115 до 0,136 мг/дм³ та залізо загальне з 0,488 до 0,550 мг/дм³.

р.Уж, питний водозабір м. Коростень. Визначається зниження органічного забруднення за ХСК з 29,06 до 27,78 мгО/дм³, марганцю з 0,136 до 0,115 мг/дм³ та заліза загального з 1,307 до 0,880 мг/дм³. Кольоровість води зменшилась з 125 до 60 градусів.

р. Хомора, питний в/з м. Полонне Хмельницької області. Фіксується незначне підвищення вмісту нітрогену амонійного з 0,318 до 0,346 мг/дм³, нітратів з 0,460 до 0,510 мг/дм³, заліза загального з 0,037 до 0,087 мг/дм³ та зниження сульфатів з 42,2 до 33,2 мг/дм³. Органічне забруднення за БСК₅ без змін і становить 2,60 мгО₂/дм³. Кольоровість води 9 градусів.

р. Случ (Чернелівське вдсх), 406 км, с. Чернелівка Красилівського р-ну, питний в/з м. Хмельницький. Фіксується підвищення вмісту нітрогену амонійного з 0,237 до 0,509 мг/дм³, нітратів з 0,670 до 0,800 мг/дм³, заліза загального з 0,118 до 0,257 мг/дм³, хлоридів з 43,1 до 60,8 мг/дм³ та зниження органічного забруднення за БСК₅ з 4,63 до 3,35 мгО₂/дм³, сульфатів з 47,3 до 29,4 мг/дм³. Кольоровість води підвищилась з 9 до 13 градусів.

р. Уборть, с. Рудня Хочинська, кордон з Республікою Білорусь. Визначається зростання органічного забруднення за ХСК з 28,22 до 31,74 мгО/дм³, вмісту заліза загального з 1,791 до 2,807 мг/дм³ та марганцю з 0,067 до 0,081 мг/дм³. Кольоровість води знизилась з 280 до 165 градусів.

р. Прип'ять, 570 км, с. Сенчиці. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 32,73 до 25,45 мгО/дм³, БСК₅ з 3,58 до 2,78 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,702 до 0,419 мг/дм³, заліза загального з 0,338 до 0,129 мг/дм³ та підвищення нітратів з 0,690 до 1,740 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,005 до 0,180 мг/дм³.

р. Стир, права притока р. Прип'ять, 48 км, с. Зарічне. Відмічається зниження органічного забруднення за показником БСК₅ з 3,92 до 2,93 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,920 до 0,690 мг/дм³, заліза загального з 0,286 до 0,135 мг/дм³ та підвищення нітритів з 0,038 до 0,162 мг/дм², нітратів з 0,990 до 1,155 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,0 до 0,152 мг/дм³.

р. Горинь, права притока р. Прип'ять, 67 км, с. Висоцьк. Відмічається зниження органічного забруднення за показниками ХСК з 32,73 до 24,55 мгО/дм³, БСК₅ з 2,98 до 2,18 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену загального з 0,792 до 0,493 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,479 до 0,154 мг/дм³, заліза загального з 0,315 до 0,164 мг/дм³ та фосфору ортофосфатів з 0,315 до 0,232 мг/дм³.

р. Ствига, права притока р. Горинь, 95 км, с.Познань. Фіксується зниження органічного забруднення за показником ХСК з 34,54 до 27,93 мгО₂/дм³, вмісту заліза загального з 0,529 до 0,474 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,022 до 0,014 мг/дм³ та підвищення нітрогену загального з 0,110 до 1,769 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,864 до 1,523 мг/дм³.

р. Льва, права притока р. Ствига, 100 км, с. Переброди. Фіксується зниження органічного забруднення за показником ХСК з 34,54 до 29,09 мгО/дм³, вмісту заліза загального з 0,517 до 0,452 мг/дм³ та підвищення нітрогену амонійного з 1,220 до 1,608 мг/дм³, нітратів з 0,915 до 1,470 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,035 до 0,062 мг/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні середнього Дніпра порівняно з травнем 2022 року:

Водосховище «Відсічне» на р.Тетерів, питний водозабір м. Житомира. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 27,44 до 26,66 мгО/дм³, заліза загального з 0,375 до 0,330 мг/дм³ та, у межах норми, нітрогену амонійного з 0,270 до 0,16 мг/дм³.

Іршанське водосховище на р. Ірша, питний водозабір смт. Нова Борова. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 25,42 до 23,81 мгО/дм³, заліза загального з 0,345 до 0,295 мг/дм³ та нітрогену загального з 0,400 до 0,330 мг/дм³. При цьому вміст марганцю зріс з 0,067 до 0,104 мг/дм³.

Малинське водосховище на р.Ірша, питний водозабір м. Малина. Визначається зниження органічного забруднення за ХСК з 29,40 до 26,66 мгО/дм³, БСК₅ з 2,72 до 2,64 мгО₂/дм³, марганцю з 0,552 до 0,211 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,300 до 0,170 мг/дм³. При цьому вміст заліза загального дещо зріс з 0,412 до 0,425 мг/дм³.

Вознянське водосховище на р. Возня, питний водозабір м. Малина. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 27,4 до 24,75 мгО/дм³, заліза загального з 0,788 до 0,630 мг/дм³ та, у межах норми, нітрогену амонійного з 0,240 до 0,16 мг/дм³.

Бердичівське водосховище на р. Гнилоп'ять, питний водозабір м. Бердичева. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 43,12 до 34,56 мгО/дм³, нітрогену амонійного з 0,260 до 0,160 мг/дм³. При цьому вміст заліза загального зріс з 0,245 до 0,262 мг/дм³, а марганцю з 0,091 до 0,128 мг/дм³. Прозорість води зросла з 12 до 19 см при нормі не менше 20 см.

Пріоритетні речовини:

Протоколи вимірювань хімічних (пріоритетних та басейнових специфічних) речовин від лабораторії вод Північного регіону до БУВР Прип'яті та регіональних офісів у межах суббасейну Прип'яті та середнього Дніпра за червень не надходили.